

יש מזה משה

פרשת ויחי

לקרוא על מנת לקיים!

לעילוי נשמת הרה"ק משה זאב כ"ץ זצוק"ל

אופק בית שמש

ערב שבת י' טבת תשפ"ה דף היומי בשבת: סנהדרין כה' גליון מס': 695

18:08	ר"ת:	17:34	יציאת השבת:	16:17	כניסת השבת:
11:48	חצות	9:14	סוף זמן ק"ש ב:	8:27	סוף זמן ק"ש א':
12:18	מנחה גדולה	10:05	סוף זמן תפילה ב':	9:34	סוף זמן תפילה א':

המתעלה מעל הטבע - מעבירין ממנו עול דרך ארץ

הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע אמר לאברכים שבאו להסתופף בצילו, שיהיו סבלנים, ואז יהיה להם מנוחה, כי מי שאינו סבלן אין לו לעולם מנוחה, אבל סבלן יש לו לעולם מנוחה, וזה **וירא מנוחה כי טוב** העצה לזה "ויט שכמו לסבול", עכ"ל.

ויש לומר הפרוש בזה, דיש להבין מ"ד "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול ד"א, וכל הפורק עול תורה נותנים עליו עול מלכות וד"א" ומדוע?

אלא כיון שהתורה היא רוחנית, ודרך ארץ הוא גשמי, לכך כשהאדם נעשה רוחני נופלים ממנו ממיילא פגעי הזמן, שהוא רוחני שהוא למעלה מהזמן ומהמקום, אבל הפורק עול תורה, מתגשם, ונופלים עליו פגעי המקום והזמן הגשמיים, ולכן הצדיקים עובדי ה' באמת, מתקיימים בלא אכילה ושתייה ושינה, כי "קווי הי יחליפו כח" והם מקבלים חיותם מנס - מכח רוחני.

והנה כל אדם יש לו חיות מאותיות התורה, וחיותם של הצדיקים עובדי ה' ברוחניות היא ממים וסמיך שבלוחות שבנס היו עומדין - כהצדיקים. וזה שאמר "ויט שכמו לסבול" כי כשהאדם מקבל עליו עול תורה נהיה רוחני, ויהי למס" ומקבל כל השפעתו מאותיות מ"ס שבלוחות שבנס עמדו, וכן כך כל התנהגותם היא בדרך נס ופלא.

"נִיֶּקֶר בּוֹי מִיֶּשֶׁר אֶל לְמוֹת" (מז, טט)

בספר מגיד מישרים כתב על פסוק זה כך: הימים שהאדם עושה בהם מצוות ומעשים טובים נקראים "חיים", והימים שעובר בהם עבירות ועושה מעשים רעים נקראים "מתים". והימים בהם האדם חולה ואין עבודת ה' שלו כראוי נקראים "קרובים למות".

הנה כאשר האדם הוא חכם, ועיניו בראשו לראות שמטרת בואו לעולם הוזה היא לרכוש לנפשו את הטוב הצפון ואת החיים הנצחיים, הוא מנצל את כל ימיו לקיום התורה והמצוות, שהוא שם עין פקוחה על כל דרכיו ומעשיו, והוא שומע לתוכחת שלמה המלך (קהלת י"א): "זכור את בוראך בימי בחורותיך", וע"י כך זוכה שכל ימיו חיים הם, ויכול לומר בזקנתו "אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנתנו".

אבל ישנם גם בני אדם שתאוותיהם הרעות גרמו להם בימי נעוריהם לעשות מעשים אשר לא יעשו, ולעזוב אורחות יושר, אולם כשהם באים בימים והגיעו לימי הירידה הם באים לידי הכרה שבצעירותם תעו מדרך השכל, ובילו את זמנם לריק, וחוזרים אז למוטב, וכל דבר שרוצים לעשות שוקלים במאזני שכלם אם ראוי ונכון לעשותו, כדי שלפחות הזמן שנשאר להם עוד לחיות יהיה להם לפליטה, וקמים באשמורת הבוקר ללמוד או לומר תהילים, ואומרים לעצמם תוכחה, איה הם שני ילדותיך ובחורותך, האם עולה על דעתך שאין זכרון לראשונים, הלא כל מעשיך כתובים בספר, אם תתקן אותם ע"י תשובה כראוי ה' יסלח לך, ואם לא תתקן אותם עכשיו, אימתי, והלא על כרחך תצטרך לתת עליהם דין וחשבון, ואיך זה תתאכזר על עצמך לאבד את נפשך לנצח.

כאשר ישים דברים אלה נגד עיניו מידי יום ביומו, יהיה לבו נשבר בקרב, ויבכה לפני ה' כבן המתחטא לפניו אביו וכעבד הרוצה להתרצות לפני אדוניו, ויתקן בזה את מעשיו הרעים וגורם בזה שימיו ושנותיו הראשונים שהיו אבודים ממנו יחזרו להיות שלו, והשב ישיב לעצמו את האבדה, ויכול לומר "אשרי זקנתנו שכפרה על ילדותנו", ויהיו כל ימיו ימים חיים.

(מקרי דרדקי)

ויתחזק ישראל וישב על המטה (מזו, ב)

הבעל הטורים אומר שכתוב אצל המן "נופל על המטה" ואצל יעקב כתוב "ויתחזק ישראל וישב על המטה", כי צדיקים אפילו כשהם חלשים מתחזקים שנאמר ויתחזק ישראל, והרשעים אפילו בתוקפם נופלים שנאמר והמן נופל על המטה.

וידגו לרב בקרב הארץ (מ"ח, ט"ז)

שני דברים מצינו בדגים, א) הדגים פרים ורבים לרוב ואין כל עין הרע שולטת בהם. ב) יש בדגים מידה רעה מאד שדג גדול בולע את הקטן ממנו, דבר שלא מצינו בבעלי חיים אחרים, מעולם לא ראינו אריה בולע אריה קטן ממנו. ולכן בירך יעקב אבינו את בני יוסף בלשון "וידגו לרוב", דהיינו "וידגו" יתברכו ויהיו דומים לדגים רק במידה של "לרוב" שיתרבו למאות ולרבבות ולא ישלטו בהם עין הרע, אבל לא ברכם בשאר הדברים התכונות המצויים בדגים.

(הרה"ק רש"ב מפרשיסחא זע"א)

הִנֵּה אֲנֹכִי יָת וְהִיא אֶלְקִים עִמָּכֶם (מ"ח, כ"א)

אנכי מת - רק כאשר תבוטל הגאווה ותמות האנוכיות, אז יהיה והיה **אלוקים עמכם** - תזכו להשראת השכינה הק. (תולדות יעקב יוסף)

מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לְחֻמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדָנֵי מֶלֶךְ (מט, ב)

בספר "אוצר אפרים" הובא המעשה הבא: **רבי יהושע אשר מפאריסוב** זי"ע הצרך להשיא את בתו שכבר באה בשנים, ולא הזדמן לו שדוך עבורה. היה לו מכך עגמת נפש עד למאד.

פעם אחת התגלה לו אביו, היהודי הקדוש **מפשיסחא זי"ע** בחלום, ואמר לו על הפסוק: "מאשר שמנה לחמו", שישנם שלשה מיני זוגים: שבת וכנסת ישראל, נשמה עם הגוף, ואיש ואשה, וכל שלשת הזוגים הללו ביד ה' לבדו הם, והוא בכבודו יתברך מזוג אותם. וזהו "מאשר" - כלומר, האותיות היוצאות מתיבת "אשר", היינו האותיות שלאחר אותיות "אשר" [ב] אחר א', ת' אחר ש', ש' אחר ר' הם "שבת", הרי שמרומנו בזה זיווגן של השבת ושל כנסת ישראל. "שמנה" אותיות "נשמה" רומז לזוג הגוף עם הנשמה, ו"לחמו" רומז ל**אשה**, הנקראת לחם, כדרשת חז"ל על הפסוק "כי אם הלחם" (לט, ג). ועל כל הזיווגים הללו סיים הפסוק: "והוא יתן", שהקב"ה יתן אותם. עד כאן דברי קדשו. ואכן כך הוזה, שתכף הזמין לו השי"ת שידוך עבור בתו.

מטרף בני עלית (מ"ט, ט')

רמז בזה על עיתים שהאדם נדמה לו שנפשו נטרפת עליו ובמצב קשה היא שרויה ח"י, ידע אז כי עכשיו זמן עלייתו שיוכל להתעלות ולעבוד את ה', וזהו "מטרף בני" כשנדמה לך שנפשך נטרפת, אז "ועלית" תדע נכונה כי הגיע העת לעלות.

באר מים חיים

"וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב.. וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסִבְלִי"

הרה"ק ר' בונים מפרשיסחא זי"ע פירש אם רוצה אדם שתהיה לו מנוחה ירגיל את עצמו לסבול כל דבר הבא עליו ואיך שיהיה יושה בעיניו, אז יהיה לו מנוחה תמיד.

(שיח שרפי קודש)

ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביך (ני, י"ז)

וברשיי, אם אביך מת, אלקיו קיים. ובגמרא (חגיגא ט"ו) אמרו חז"ל, "בזמן שאדם מצטער שכינה מה אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי". וי"ל שהאחים היו סבורים שהסיבה שיוסף הצדיק לא העניש אותם בחיי אביו, הוא כי לא רצה לגרום צער לאביו, ולכן אמרו לו: "אם אביך מת", אם לא הענשת אותנו עד עכשיו כי רצית לגרום צער לאביך, "אלקיו קיים", לא כל שכן שאין לך לגרום צער לרבונו של עולם, המשתנת בצערו של כל אדם מישראל.

(עטרת צבי זידיטשוב)

"וַיֵּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מִצְאֵתִי זֶן בְּעֵינַי עַיִם נָא יֵדָךְ תְּזוֹת יֵרְכִי וְגוֹ. - לכאורה היה צריך לומר, 'לבנו יוסף מהו 'לבנו ליוסף'."

אולם בא הכתוב לרמוז, כי כשהאדם מקיים התורה ואינו עובר על מצוות ה' אינו אלא במדרגת 'עבד', שאינו עובר על מצות אדונו, אבל להיות נקרא 'בן' למקום, אינו זוכה אלא כשעושה לעצמו גדרים וסייגים ומוסיף תמיד בעבודתו ית"ש ומתעלה ממדרגה למדרגה לפי שכלו.

זהו הרמז בכתוב, "ויקרא לבנו" מי הוא האדם שנקרא בנו של השי"ת, "ליוסף" זה שמוסיף תמיד בעבודתו ית"ש. אולם כאשר אדם מתעלה יותר ויותר ומוסיף בעבודה, הרי הוא יכול לבוא לידי גאווה ח"ו, לכן מסיים הכתוב, "שים נא ירך תחת ירכי" כי כשיתבונן האדם במדרגתו בקדושה ינצל מן הגאווה.

(נועם אלימלך)

"וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה, וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה וַיֹּאמֶר קְוֹם נָא אֵלַי וְאֲבָרְכֶם"

לכאורה לא מובנת שאלת יעקב: מי אלה לך? הרי זה כמה שנים טובות שיעקב אבינו רואה שהם בניו, ואף למדו עימו תורה, ואם כן מה הסתתר מאחורי שאלתו: מי אלה לך? אלא ביאור כוונתו היא כך, "מי אלה לך" - ראה יעקב שיוצא ממנשה יהוא בן נמשי, ומאפרים ירבעם בן נבט, ולכן שאל מי אלה לך - שעל ידם יופרד שם אלוהים.

משיב לו יוסף: "בני הם אשר נתן לי אלוהים" - אמר יוסף לאביו, אל תסתכל על בניי שזה ראשי תיבות: ירבעם בן נבט, וכן, יהוא בן נמשי, אלא, הסתכל על בניי שיזכו שעל ידם יתחבר שם ה', שהוא: יהושע בן נון שיצא מאפרים. ולאחר שראה זאת יעקב, אמר: "קחם נא אלי ואברכם", שראויים הם לברכה.

(שבט יהודה)

"וַיִּגַּשׁ אֹתָם אֱלֹוֵי וַיִּשְׁקָ לָהֶם וַיּוֹזְבֵק לָהֶם" (מוז, י)

כאשר נוצר מרחק בין דור הזקנים לדור הצעירים, יש לעשות את כל מה שאפשר להשיב לב בנים אל אבותם. אך אם זה יעשה בצורת תוכחה, בדברים קשים ובקול רעש גדול, אז התוצאה תהיה הפוכה, והקרע יתרחב עוד יותר. האמצעי הטוב והמועיל ביותר הוא זה שאחז בו יעקב אבינו, ויגש אותם אליו וישק להם ויחבק להם, לקרב אותם באהבה וחיבה, ולהשפיע עליהם בדרכי נועם להתקרב לדרך ישראל סבא.

(אנש מים)

"אָנָּה שֵׂא נָא פְּשִׁעַ אוֹיְבִי, וְגוֹ וְעַתָּה שֵׂא נָא לְפָשַׁע עַבְדִּי אֱלֹוֵי אָבִיךָ"

ידוע, שיוסף נקרא "שור", והוא שור מהמרכבה. האחים במכירת יוסף פגמו בבחינת שור שבמרכבה, שהרחיקו אותו מעליהם, וצורת המרכבה היא שור, אריה, נשר אדם, ר"ת ש"א נ"א, ומלבד הקנאה

שהוא יהיה במרכבה ולא הם, גם פחדו כיון שממנו יצא ירבעם בן נבט אשר יחטיא את ישראל, לכן התנכלו להמיתו ושהמרכבה תהיה רק על ג' רגלים.

ועכשיו, השבטים רצו לתקן זאת, וזה אמרם - עד עכשיו ע"י המכירה היה אנ"א - היינו אר"י נש"ר אד"ם, ועתה ע"י שנתקן את זה ותימחל לנו יהיה שוב ש"א נ"א - אר"י נש"ר שו"ר אד"ם, ואל תכעס עלינו, שהרי אנחנו אלו שגרמנו לך את הבחינה הזאת שתזכה להיות שור שבמרכבה, כי לולא שמכרנו אותך לא היה לך הנסיון עם אשת פוטיפר, כי ע"י שלא רצה להסתכל על אשת פוטיפר זכה להיות בחינת שור שבמרכבה.

זוהי כוונת - "ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך", ר"ת "אי לאו האי יומא, כמה יוסף איכא בשוקא", רמז רמזו לו אם לא ימחול להם ויתנהג כהמון עם שנוקמים ונוטרים או "כמה יוסף כוותיה איכא בשוקא" ומה רבותא דידיה ודו"ק.

(הגה"ק מקעשינוב זי"ע)

"אָרוּר אַפֶּם כִּי עָז וְעִבְרָתֶם כִּי קָשְׁתֶּה אֲזוּלְקֶם בְּיַעֲקֹב וְאִפְעִים בְּיִשְׂרָאֵל" רש"י - און כך עניים וסופים ומלמדי תינוקות חלל משמעון, כלי שיהיו נפולים, ושצטו של לוי עשאו מחזר על הגרנות לתרומות ולמעשיות.

שלמה המלך ע"ה אמר "תחנונים ידבר רש" - כיון שנעשה אדם רש ונצרך לבריות נעשה סבלן ונכנע לכל, כי אם יתנהג בכעס הלא שום אדם לא ירחם עליו ולא יתקרב אצלו, לכן כאשר ראה יעקב ששמעון ולוי בטבעם כעסנים גדולים, לכן - גור עליהם שיהיו נצרכים לבריות. דהיינו שמלוי יהיו כהנים ולוים ולא יהיה להם חלק ונחלה בארץ ישראל ויחזרו על הגרנות לבקש מעשרותיהם ותרומותיהם מעט דגן ושעורים, שיחיו רק מידי אדם ויצטרכו למתנת בשר ודם. שאז כהן או לוי אם יהיו כעסנים, שום אדם לא ינחם על פתח ביתו ולא ישגיח עליהם וימותו ברעב.

על שבט שמעון גזר - שיהיו "מלמדי תינוקות ועניים מחזרים על פתחים", ואם יהיו כעסנים אזי שום אדם לא ינחם על פתח ביתו, ויהיו מוכרחים להרגיל עצמם לדבר תחנונים, וכן המלמדים אם יהיו כעסנים ואכזרים ויכו לתלמידיהם או יקחו האבות מהם את בנייהם כי אין הקפדן מלמד.

זהו שאמר יעקב ארוור אפם כי עז וגו' לכן אחלקם ביעקב וגו' לבקש מחייתם מידי בשר ודם וע"י זה יהיו מוכרחים להרגיל עצמם להסיר מהם המידה הרע הזו מדת הכעס ויהיו סבלנים ואז טוב יהיה להם בעולם הזה ובעולם הבא.

(פרושים חדשים וליקוטים יקרים לר' דב)

"בְּנִימִין זָאב יֵטָרֵף בְּבֹקֶר יֹאכֵל עֵד וְלַעֲרֵב יִזְלַק שְׂכָל" (מט, כו)

נראה לפרש על פי מה שאמר שמואל לרב יהודה "חטוף ואכול חטוף ושתי דעלמא דאזלינן מיניה לבי הלולא דמי", והכוונה כמו שאמר שלמה המלך ע"ה "אין טוב לאדם כי אם לאכול ולשתות", ואמרו רז"ל שכל אכילה ושתייה שבקהלת בדברי תורה הכתוב מדבר.

וכן פירוש מה שאמרו "שאחר פטירתו של אדם שואלים אותו קבעת עתים לתורה", שהוא לשון חטיפה, כמו "וקבע את קובעיהם נפש", כלומר, האם חטפת לך מזמנך עת ללמוד תורה גם כשהיית עסוק וטרוד.

לפי זה אמר שמואל לרב יהודה כך: חטוף ואכול חטוף ושתה - חטוף מזמנך ללמוד עוד ועוד, ואל יספיק לך מה שלמדת כבר, כי כל מה שלמדת צריך להיות מעט בעיניך, כמו שאמרו באבות (טו כ) "עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה", כלומר למד בקביעות, ובכל זאת אמור תמיד, "מעט" - כל מה שלמדתי הוא מעט, ומתוך כך עשה הרבה, תעשה הרבה ותתאמץ להיות תמיד מוסף והולך.

זהו שאמר יעקב אבינו ע"ה, בנימין זאב יטרף - בנימין היה חוטף מזמנו ללמוד עוד ועוד, בבוקר יאכל עד - עוד מילדותו למד בשקידה רבה, והיה דומה לדיו הכתוב על נייר חדש שתלמודו מתקיים בידו, וע"י כך, ולערב יחלק שלל - ע"י כך גם בזקנותו היה יכול לחלק לתלמידיו מה שלמד בילדותו.

(שערי שמחה)

"וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסִבְלִי" - פי רש"י "עול תורה"

המשל: אדם הגיע ממדינה נחשלת ופרימיטיבית למדינה מתקדמת. בלכתו באחד מרחובות העיר הוא ראה אדם המטפס על עמוד גבוה

ובהגיעו לראש העמוד הוא קשר את עצמו בכבלים לעמוד, עמד האיש ותמה, **האם זוהי ארץ מתקדמת?** בארץ שממנה באתי ראיתי שקושרים אנשים חוטאים לעמוד הקלון. אנשים אלו מתנגדים לכך שיקשרו אותם ויש צורך להתגבר עליהם ולקשור אותם בעל כרחם. וכאן הנני רואה אדם המטפס בעצמו על העמוד וקושר את עצמו ללא התנגדות.

הסבירו לו האנשים תושבי העיר, ארצנו היא אמנם ארץ מתקדמת, אין אצלנו כלל עמוד קלון, העמוד שהנך רואה הינו עמוד חשמל המפיץ אור. האדם שטיפס עליו אינו חוטא, מטרתו היא לתקן את עמוד החשמל כדי ששוב יהיה אור. גם הכבלים שהוא קושר בהם את עצמו אין מטרתם לשם עונש, הם באים לטובתו כדי שלא יפול וינזק, כבלים אלו הם "כבלים של אהבה".

הנמשל: התורה והמצוות אמנם מורות לאדם מה עליו לעשות וממה עליו להמנע. הן אמנם "כובלות" את האדם, אך הן אינן נחשבות לעונש כלל וכלל. מי שמקבל עליו עול תורה חש באושר הגדול הנובע מלימוד התורה וקיומה, הוא חש שהכבלים הכובלים אותו מוסיפים לו חיות ועונג, כי הם כבלים של אהבה. יששכר בחר בעול תורה. "ויט שכמו לסבול" – בעצמו, וכך בכל דור ודור לומדי התורה, ההולכים בדרכו של יששכר, זוכים לאושר אין קץ בדרך שבה הם הולכים.

מדבר מו"ר הרה"ק משה זאב כ"ץ זצ"ל

אנחנו צרכים לעשות חשבון הנפש והתבודדות לראות כמה שאנחנו חסרים בעבודת ה', לא לראות כמה כבר עשיתי, כי יש שני מיני חשבונות, חשבון של הכנסה וחשבון של הוצאה, בדרך כלל אנשים עושים הפוך מדרך האמת, בגשמיות הם חושבים על ההוצאות כמה אני צריך עוד, יש לי הוצאות גדולות, וברוחניות הם חושבים על ההכנסות, כבר התפללתי ולמדתי מה אני צריך עוד?

וזה הפוך שאדם צריך בכל פעם לחשוב בגשמיות על ההכנסות, הקב"ה נותן לי פרנסה ובריאות, ברוך השם אני הולך על הרגלים ולא נמצא בבית חולים ח"ו, ועל זה שהקב"ה עוזר לי אני צריך להודות לו.

ברוחניות צריך לחשוב על ההוצאות איך התפללתי, זו היתה תפילה בלי כוונה, לא למדתי מספיק בהתלהבות כמו שצריך וכן בשאר המצוות צריך לראות מה חסר לו ואז יוכל להרוויח בחשבונות.

סיפורים לשבת

מגדולי חסידיו של הרה"ק האדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א, היה הגאון רבי יצחק אייזיק זצ"ל, אשר מלפנים שימש כרב בעיר אסטארוונא הסמוכה לעיר וויטבסק, ולאחר חמש עשרה שנים הוזמן לכהן כרב ואב בית דין בעיר וויטבסק עצמה. גאון גדול היה רבי יצחק אייזיק הן בתורת הנגלה והן בתורת החסידות, והתכתב בדברי תורה והלכה עם גדולי דורו המובהקים. רבי יצחק אייזיק קיבל מהאדמו"ר הזקן סמיכת חכמים שנכתבה בכתב יד קדשו, ואף הוסיף לברכו באריכות ימים והצלחה בהוראה. שתי הברכות התקיימו בו במלואם. רבי יצחק אייזיק האריך ימים ביותר עד קרוב לגיל מאה שנה ולפסיקותיו בהלכה יצאו מוניטין בשער בת רבים. אחר פטירתו נדפסו חידושי תורתו ותשובותיו ההלכתיות בספרו הגדול 'פני יצחק' (וילנא תרס"ט), עם הסכמת הרה"ק מוהר"ש מליובאוויטש זיע"א, ושפתותיו דובבות בקברו. בצעירותו לא נמנה רבי יצחק אייזיק על מקהלות החסידים, אולם לאחר שהתרשם מגדולתו של אדמו"ר הזקן החליט להצטרף אחיו. היה זה בשנת תקמ"ג כאשר התקיים 'ויכוח מינסק' הנודע בין החסידים למתנגדים, היה נוכח שם גם רבי יצחק אייזיק שבא לשם יחד עם דודו, רבי זעמיל, שהיה אחד מבין גדולי המתנגדים שהגיעו להתווכח עם האדמו"ר הזקן על שיטת החסידות.

דווקא בעקבות הוויכוח הגדול קיבל רבי יצחק אייזיק את ההחלטה להתקרב אל אור תורתו של האדמו"ר הזקן. בששב

רבי יצחק אייזיק בפעם הראשונה משהותו אצל האדמו"ר הזקן אמרו לו ידידיו: הואל נא לספר לנו מה שמעת אצל האדמו"ר הזקן? ענה רבי יצחק אייזיק: אמנם לא שמעתי אלא מעט, אבל דעו לכם שראיתי הרבה, כיון שזכיתי וראיתי את אור התורה ואת הגילויים הנוראים כפי שהיו בבית המקדש. חזרו ושאלו אותו שוב: כיצד יכולים לראות את אור התורה? ענה רבי יצחק אייזיק: מצינו לשון בספר הזוהר הקדוש 'עיינין סתימין ואזנים אטומים'. אנשים גשמיים עיניהם סתומות ואזניהם אטומות, ולכן הם אינם רואים ואינם שומעים. אולם מי שעניו אינן סתומות ואזניו לא אטומות, יכול לראות ולשמוע כעין האור שהיה בבית המקדש.

ועוד היה רבי יצחק אייזיק אומר: תחילה סברנו שמלאכים מקנאים בנו על כך שלא היה חסר לנו כלום. אלא שלא ידענו שחסר לנו. הגענו אל האדמו"ר הזקן והוא פתח בפנינו שני חלונות: חלון אחד נועד לסור מרע – כדי להוציא מעמנו את הטומאה ולשרש את מידת הישות וגסות הרוח שנאספו והיו בנו מתוך הלימוד שלמדנו שלא כראוי, ואילו החלון השני נועד כדי להכניס בנו את האור הנצחי. לימים פנה הרה"ק מהר"ש מליובאוויטש זיע"א ושאל את רבי יצחק אייזיק: מה הוא הדבר אשר פעל האדמו"ר הזקן בעיר ויטבסק? ענה רבי יצחק אייזיק: הרבי הלביש משקפיים על העיניים כדי שיראו את האמת של שם הוי"ה בעולם. המשיך המהר"ש ושאל: ומה חידש האדמו"ר הזקן באברכים המחונכים הראשונים שלו? ורבי יצחק אייזיק השיב: הרבי גילה בהם את החב"ד שבנפש וכך הם נהיו לזקני תלמידי חכמים.

היה זה בשעה שרבי יצחק אייזיק קיבל את הזמנת העיר וויטבסק לבוא ולכהן פאר כרבם, והוא נענה ואמר להם: נכון אני למלא אחר בקשתכם אולם תחילה עלי לקבל את הסכמתו וברכתו של רבי הגדול האדמו"ר הזקן, ורק לאחר מכן אוכל לעלות על כסא הרבנות בעירכם. ואמנם האדמו"ר הזקן הסכים בכל לב ובכל נפש לכהונה החדשה שהוצעה לו ואף הוסיף ונתן לרבי יצחק אייזיק ברכה נאמנה לכבודה. לאחר מכן המשיך ושוחח עם תלמידו ואף נתן לו הדרכות בענייני תורה ולעבודת ה' בדרכי החסידות. והנה תוך כדי שיחה שקע הרבי בהרהורים עמוקים ונראה היה כמי שמרחף בעולמות העליונים. לפתע ננער והיה ניכר עליו שנזכר בדבר חשוב מאוד, ותיכף פנה הרבי לרבי יצחק אייזיק והציג לפניו שאלה הלכתית מובהקת. רבי יצחק אייזיק שהיה מופתע מהתפנית שאירעה בשיחה, החל לשקול את צדדי השאלה ולבחון אותה היטב לפי שיטות הפוסקים.

אלא שבטרם פצה רבי יצחק אייזיק את פיו, הוא מוטיב לה והוא מפרק לה, והאדמו"ר הזקן כבר ענה לו תשובה מפורטת על השאלה שהציג בפניו. בעוד רבי יצחק אייזיק מהרהר בשאלה ובתשובה, הנה הוא שומע את הרבי מעלה ומביא לפניו שאלה הלכתית נוספת, עמוקה ביותר. אך גם הפעם לא המתין כדי לשמוע את תשובתו, אלא מיד המשיך ואמר את ההלכה הפסוקה בעצמו. ועדיין הרבי בשלו מעלה שאלה נוספת, והפעם שאלה בהלכות טריפות, בהם היה רבי יצחק אייזיק בקי עד לאחת ומשנתו שגורה לו בהוראות אלו, ורבי יצחק אייזיק השיב תוך כדי דיבור שההלכה היא לאיסור. פשוט היה לו הדבר לחלוטין, והתשובה נשלפה מפיו כמישחל ביניתא מחלבא.

אלא שהפעם תגובתו של האדמו"ר הזקן הייתה מפתיעה ביותר. הוא הביט ברבי יצחק אייזיק בפליאה רבה ושאל אותו: מדוע הטרפת בשאלה זו? הלא כשם שאסור להתיר

את האסור כך אסור לאסור את המותר! רבי יצחק נדהם וענה בלחישה: הלוא זה ש"ך מפורש שכותב לאיסור! האדמו"ר הזקן לא השיב כלום. הוא ניגש לארון הספרים, הוציא כרך עבה של 'שולחן ערוך' בחלק 'יורה דעה', דפדף מעט והחל לקרוא את דברי הש"ך כשהוא מסביר ומפרש אותם באר היטב. הרבי מנעים בקולו השקט מילה אחר מילה, כשרבי יצחק אייזיק עומד משתומם: הש"ך, לא זו בלבד שאינו אוסר במקרה כזה אלא שהוא מתיר זאת בשופי... עם סיום לימוד דברי הש"ך הושיט אדמו"ר הזקן את ידו לפרידה וברכת שלום תוך כדי שהוא מעתיר עליו ברכות לרוב. ואכן, לאחר זמן קצר הגיע רבי יצחק אייזיק לויטבסק, שם החל להנהיג את קהילתו ביד רמה. הוא צירף אליו שלושה דיינים שהיו יורדים לעומקה של כל בעיה ובעיה שהוצגה לפנייהם ופוסקים הלכה למעשה. בחכמה רבה ובתבונה היה הרב החדש פוסק את השאלות כשיחד עימו נמצאים חברי בית הדין שהיו מסייעים על ידו. וכאותו מעשה שהיה כאשר ביום מן הימים שאשה צעירה נכנסה אל בית הדין ושאלה מה ההלכה בקדירת תבשיל מהבילה שעמדה על האש, וחלה שהופרשה מהעיסה נפלה לתוכה – האם התבשיל מותר באכילה?

אחד מחברי בית הדין מיהר להשיב ואסר את התבשיל. פנה אליו רבי יצחק אייזיק ושאל: מה שאלה האשה ומה השבת לה? הדיין נענה וסיפר את השאלה והתשובה. המשיך רבי יצחק אייזיק ושאלו: נראית הייתה כבאה מבית עשירים או שמא עניה ומרודה? ענה הדיין: אין ספק שענייה היא. רבי יצחק נסער ואמר: רדפו אחריה והחזירו אותה לכאן. כשהיא חזרה, שאל רבי יצחק אייזיק: כמה קמח היה בעיסה שממנה הופרשה החלה? האשה השיבה: שני פונט. כיון שכך, קבע לה רבי יצחק אייזיק, שהתבשיל מותר באכילה. זאת בשל שהעיסה לא הייתה חייבת בחלה מעיקר הדין ונמצא שאין בחלה כל קדושה. היה זה זמן קצר לאחר שרבי יצחק אייזיק עלה על כסא הרבנות בוויטבסק, ולפניו הופיעה שאלה הלכתית עמוקה.

רבי יצחק אייזיק לא נזקק לזמן כדי להיזכר: זו הייתה השאלה הראשונה שהאדמו"ר הזקן שאל אותו באותה שיחת ברכה לקראת קבלת הרבנות. רבי יצחק אייזיק כמובן לא היסט וענה תיכף את התשובה שהרבי לימד אותו חלפו שנים ורבי יצחק אייזיק שומע להפתעתו שאלה מוכרת: הפעם הייתה זו השאלה השנייה שהאדמו"ר הזקן שאל אותו בזמנו. גם בזו הפעם כמובן הייתה בפיו של רבי יצחק אייזיק תשובה מן המוכן כפי שלימדו רבו. השאלה השלישית בוששה מלבוא. בסתר לבו חשש רבי יצחק אייזיק שאם השאלה הראשונה נשאלה לו בתחילת רבנותו, השאלה השנייה לאחר שנים רבות, שמא השאלה השלישית תהא סימן על סיום רבנותו!

אך ליבא לפומא לא גליא. עולם כמנהגו נוהג, רבי יצחק אייזיק נהג את רבנותו בעוז ובתעצומות, והאריך ימים מאוד. היה זה כבר בשנות חייו האחרונות, רבי יצחק אייזיק ישב בחדר ההוראה והקשיב לפסקי ההלכה שנתנו חברי בית הדין. בין הבאים היה אחד מקצבי העיר שנכנס כשבידיו ריאה. הוא הציג לפני הדיינים את הריאה וביקש את הכרעתם האם כשרה הבהמה או טריפה?! הדיינים, מיומנים ובקיאיים במלאכתם, בדקו את הריאה ופסקו: הבהמה טריפה ואסורה באכילה. לפתע נשמע קולו החלוש של רבי יצחק אייזיק מבקש: הביאו לי ספר 'שולחן ערוך'. בידיים רועדות נטל רבי יצחק אייזיק את הספר, דפדף אנה ואנה והחל להקריא בקול

את דברי הש"ך כשהוא מסביר את הדברים כפי שלימדו רבו האדמו"ר הזקן.

אכן, היה זה אותו קטע ש"ך שרבי יצחק אייזיק טעה בהבנתו, עד שהרבי הסביר לו שאין כוונת הש"ך לאסור אלא להתיר. גם הדיינים טעו בהבנת דברי הש"ך, ולהפתעתם הם שומעים את רבם הישיש מפרש להם את הש"ך באופן ברור ונהיר שכוונתו להיתר. הדיינים הודו בטעותם. הקצב יצא מחדר ההוראה כשהוא שמח וטוב לב. אלא שאז אירע דבר מדהים ביותר: רבי יצחק אייזיק הורה לדיינים לזמן אליו מניין של עשרה יהודים כשרים לייציאת נשמה! הדיינים שהופתעו ניסו לדבר על ליבו שלא יחשוב על מותו חלילה, שכן למרות חולשתו וזקנותו לא ניכר עליו כל סימן מיוחד שהוא עומד לפני פטירה מהעולם

אולם רבי יצחק אייזיק שידע את משמעות השאלה השלישית של האדמו"ר הזקן, השאלה שעליה פסק זה עתה, קרא בקול לא לו: אנא מכם אל תרבו בדברים מיותרים כי הזמן קצר מאוד! הזמינו הנה מנין יהודים כדי שילוו את נשמתו בדרכה לעולם האמת. דעו לכם, המשיך הרב, כי למרות שהיום יום ישישי בשבת, מבקש אני מאוד להודרו בקבורתי ולהביאני למנוחת עולמים עוד קודם כניסת השבת.

עשרה יהודים עמדו ליד מיטתו של רבי יצחק אייזיק שבשלווה רבה קרא את פסוקי הייחוד, אמר את סדר הוידי ושיב את נשמתו הטהורה לבוראה. היה זה אחד מבניו של רבי יצחק אייזיק ששמע מאביו את סיפורן של שלושת השאלות ששאלו האדמו"ר הזקן. אביו סיפר לו שהוא כבר נשאל את שתי השאלות הראשונות, וכשהוא שמע מהדיינים את אשר התרחש קודם הפטירה, הושלם הסיפור והוברר כי אכן היה זה הסימן שאותו קיבל מהאדמו"ר הזקן לדעת את יום קיצו.

בימינו האחרונים, בשהותו בעיר דמנהור שבארץ מצרים, התאכסן רבינו האביר יעקב זיע"א אצל הגביר רבי משה שרשי. היה זה בליל שבת קודש, כשהאביר יעקב עמד לקדש על היין, והנה לפתע נכבה הנר שדלק לכבוד שבת. נענה רבינו ואמר: טוב, הנשמה תחזור למקומה למקום שממנו חוצבה, והגוף איפה שיהיה יהיה! תמהו הנוכחים מאדו לשמע דברים אלו, אך לא אמרו כלום. במשך ימות השבוע שלאחר מכן חלה האביר יעקב והגיע עד לשערי מוות, כשהרופאים מייאשים ואומרים כי פטירתו קרובה מאוד. עם זאת אמר רבינו לסובבים אותו כי אכן הוא עומד להסתלק מן העולם אולם הוא יפטר רק אחרי יום השבת, כי עדיין יש לו תיקונים לתקן בשבת זו. עם פטירת רבינו ראו וידעו כולם כי ידע בנפשו במדויק את זמן התבקשו בישיבה של מעלה.